

udtryk i Europarådets retsakter. Kommissæren skal fungere uafhængigt og upartisk. Kommissæren kan ikke behandle individuelle klager. Kommissæren kan imidlertid handle på baggrund af enhver information af relevans for kommissærens arbejde, herunder oplysninger fra private og organisationer. Kommissæren kan bl.a. påpege utilstrækkeligheder i medlemsstaternes lovgivning og praksis vedrørende efterlevelsen af menneskerettighederne.

3. De nationale muligheder for økonomisk bistand

3.1. Retsplejelovens kapitel 31 om fri proces

Området for reglerne i retsplejelovens kapitel 31 om fri proces er borgerlige sager, der behandles efter retsplejelovens regler, herunder boligretssager, jf. lejelovens § 112, stk. 5. Herudover findes der i et vist omfang hjemmel for meddelelse af bevilling til fri proces i andre tilfælde.

Der er imidlertid ikke i retsplejeloven hjemmel til at meddele fri proces til sagsanlæg ved udenlandske domstole. Der er heller ikke hjemmel til at meddele fri proces til indgivelse og førelse af klagesager for internationale kontrolorganer, der i henhold til menneskerettighedskonventioner har kompetence til at modtage og behandle klager fra private.

3.2. Reglerne om offentlig retshjælp

Efter retsplejelovens § 128, stk. 1, skal advokater, der er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, yde retshjælp til personer, der opfylder de økonomiske betingelser, som fastsættes i medfør af retsplejelovens § 330, stk. 3. Efter samme lovs § 128, stk. 2, kan advokater, der ikke er omfattet af bestemmelsens stk. 1, ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse.

De nærmere regler om retshjælp fastsættes administrativt i medfør af retsplejelovens § 128, stk. 3 og 4, jf. senest bekendtgørelse nr. 888 af 14. december 1998 om offentlig retshjælp ved advokater.

I bekendtgørelsen fastsættes de økonomiske betingelser, der skal være opfyldt, jf. §§ 2-5, og retshjælpsens område og omfang fastlægges, jf. §§ 6-7.

Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1, omfatter retshjælp rådgivning og udfærdigelse af enkelte skriftlige henvendelser af sædvanlig art, herunder ansøgning om fri proces, processkrifter i retssager, udfærdigelse af bodelingsoverenskomster, enkle testamenter og ægtepagter samt deltagelse i møder. Foreligger der en tvist, kan advokaten give yderligere retshjælp, hvis særlige forhold taler derfor, herunder især at der skøn-

nes at være udsigt til, at sagen ved yderligere bistand fra advokat kan afsluttes forligsmæssigt, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

Efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, kan advokaten give almindelig retshjælp efter § 6, stk. 1, for et vederlag af indtil 800 kr. (inkl. moms). Heraf betaler staten 75 pct., mens den retshjælpssøgende betaler resten. Advokaten kan give udvidet retshjælp efter § 6, stk. 2, for et vederlag af yderligere indtil 1.830 kr. (inkl. moms), jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 2. Heraf betaler staten og den retshjælpssøgende hver halvdelen.

Der er ikke hjemmel til at yde retshjælp til indgivelse og førelse af klagesager for internationale klageorganer. Baggrunden herfor er, at der ikke efter retsplejeloven er mulighed for at meddele fri proces hertil, og som følge heraf heller ikke mulighed for at yde retshjælp.

4. Retstilstanden i de øvrige nordiske lande

4.1. Norge

I Norge findes der en retshjælpsordning, der omfatter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Efter norsk ret kan der således - efter en konkret vurdering - ydes økonomisk bistand til indgivelse og førelse af klagesager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Ved vurderingen af, om en ansøgning skal imødekommes, lægges der vægt på sagens personlige og velfærdsmæssige betydning for ansøgeren, sagens art og eventuelle principielle betydning, samt ansøgerens mulighed for at få medhold.

De sager, hvor der i praksis ydes økonomisk bistand, vedrører uden undtagelse vigtige og principielle spørgsmål. I praksis er det blevet lagt til grund, at der ikke bør bevilliges økonomisk bistand før det tidspunkt, hvor Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol antager en sag til realitetsbehandling. Denne praksis er begrundet i, at de fleste klagesager afvises på et tidligere tidspunkt uden en egentlig sagsbehandling.

I praksis er der blevet bevilliget økonomisk bistand med tilbagevirkende kraft, således at den fri proces også dækker allerede afholdte udgifter.

Det er først og fremmest udgifter til advokatbistand, der dækkes. Efter en konkret vurdering kan ansøgerens egne væsentlige og nødvendige udgifter imidlertid også dækkes. Dette kan f.eks. være udgifter til fotokopiering, rejseudgifter, telefonudgifter m.m. Med hensyn til sådanne udgifter føres en restriktiv praksis. Udgifter til ophold, kost og repræsentation vil derimod kun helt undtagelsesvist kunne dækkes. Støt-